

§ 38 Framtida modell för kollektupptagning

SIGVARD OLSSON:

Ordförande, kyrkomötesdeltagare, ledamöter, biskopar och åhörare! Jag talar för utskottet och yrkar således bifall till utskottets betänkande, vilket innebär att motion 2011:43 avslås. För närvarande pågår utredningar i det här ärendet inom banksystemen, och de två banksystem som jag arbetat mycket med på senare tid är Swedbank och SEB. I de fall där man har tagit bort kontanthantering vid kassorna och vid boxar har man också infört insättningsautomater. Det är väldigt enkelt för den som har kontanter att tillföra ett konto att trycka in sitt konto och lämna pengarna i automaten, alltså lika enkelt som att lägga dem i en uttagsautomat. Utskottet känner till bakgrunden till det här och kyrkostyrelsen har ju möjligheten att utfärda bestämmelser och gör så också när det gäller kollekter. Redan år 2004 togs det upp i kyrkomötet en möjlighet att producera en skrift om kollektens roll i gudstjänsten. Så har skett, och författades av biskop emeritus Biörn Fjärstedt.

Svenska kyrkans nationella nivå har under många år följt det här och framför allt på senare tid. Det har skett en utveckling av kyrkans kollekt- och betalningssystem (KOB). Vi har också via det internationella arbetet möjlighet att genom sms få över pengar. Nivån bevakar utvecklingen på det här området. Det är också av stort intresse att den nya tilltänkta kyrkohandboken tar upp det här ärendet och det bör då kunna ges en möjlighet att titta på den teologiska delen av vad ordet kollekt innebär. Kontanthantering är precis som motionären påpekar någonting som minskar i samhället, men den lilla slanten är ju lika mycket värd som den stora. Jag tänker på skriftens ord om ankans skärv. Risker är ju så att säga att den som ger av det lilla, kan inte få så stort värde om man håller på och ser på penningväsendet så som man gör nuförtiden. Alla vill ju ha pengar men många vill inte räkna dem. Det finns ju länder som till och med inte kan räkna pengar numera, och det här är ett problem naturligtvis. Således yrkar jag avslag i enlighet med utskottets betänkande. Jag tänker mig också att man skulle ha någon sorts automater inne i kyrkorna. Om man har många gudstjänstdeltagare som till exempel vid första advent, vill man då stå i kö för att göra en transaktion, det är ju en omöjlighet. Jag tror att på något vis kommer pengar, i meningen pengar och penningssystem, att leva vidare. Utskottet och nationella nivå bevakar således det här allt framöver.

BERTH LÖNDAHL:

Kollekten är en central liturgisk handling, en ständig påminnelse om oss som gudstjänstfirare att av ditt ger vi åt dig. Därför blir det inte bara en fråga om pengar, utan också om att ge det som är vårt, men som djupast sett är oss givet av Gud och ge det vidare till någon annan.

Kollekten har inte alltid varit pekuniär. Under långa tider har den givetvis inte alls bestått av pengar utan den har bestått av gåvor, praktiska gåvor. Det är inte länge sedan jag befann mig i en liten bykyrka vid Kilimanjaros sluttningar och kollekten togs inte upp under gudstjänsten, men den var ändå en del av liturgin. Den togs upp efteråt på kyrktrappen därför att den helt enkelt var så omfattande att den inte kunde bäras fram som en del av det liturgiska skeendet. Det var stora avokados, ett risknippe och den till omfånget största kollekten var en grässamling, som någon bar fram och som hade samlats ihop på vägen till kyrkan och som var det enda den personen hade råd till att ge. Någon köpte den för en skärv för att ge det där gräset till en get som den hade. Nej, det måste inte vara pengar men i vårt system är det pengar och då måste vi hitta andra vägar för att kunna ge det bidraget och göra det synligt. Min egen plånbok ser vanligtvis ut så här och det är ju

egentligen litet pinsamt, för när jag öppnar facket är det fullständigt tomt. Nu ska jag erkänna att jag fuskade litet och tog ut "tjugan" som låg där för några minuter sedan. Men det var just en "tjuga" och inte mycket mer, och de flesta kanske gärna ändå vill ge litet mer i kollekt än några slantar eller en "tjuga".

Jag tror att frågan behöver utredas därför att det finns alternativa möjligheter, att ge kollekten som ett sms, genom en insättningsgrej, och de här alternativa modellerna behöver vi fundera kring. Hur ska vi ge vår framtida kollekt som ett synliggörande av att allt det jag har fått ta emot är mig djupast givet av Gud?

Utskottet hänvisar bland annat till kyrkohandbokskommittén, och jag är ytterst tveksam till att den över huvud taget har funderat kring den här frågan och kanske blir litet undrande kring den och säger att vi hade nästan ingen aning om att vi skulle ta tag i det här också.

Jag vill därför yrka bifall till motion 2011:43 om att kyrkostyrelsen ska ges i uppdrag att utreda framtida former av kollektupptagning när vi numera inte har kontanthantering längre.

SIGVARD OLSSON (REPLIK):

Herr ordförande! Motionären påpekar precis samma sak som utskottet känner till om de moderna systemen. Huruvida de är spridda bland allmänheten eller inte, vet inte jag, men förmodligen är det en del människor som redan begagnar sig av de här och de kan man ju inte utreda på nytt. Därför menar jag att det har skett en ganska god kontroll via utskottet av nuvarande system och det finns möjligheter alltså att ge både pengar och gåvor i form av litet tyngre saker, typ testamenten och liknande. Kollekt är ju som regel en penninginsamling och det finns många verksamheter, ideella rörelser som i dag tar upp pengar på torg och gator, Röda korset, Rädda barnen, idrottsföreningar osv. Det här är ett samlat innehåll för hela Sverige hur man hanterar pengar framöver. Men pengar kommer att hanteras naturligtvis, så är det ju, så det finns inte mycket att ångra i det här fallet, utan det kommer säkert att gå bra. Vad det gäller handbokskommittén då är det ju bara det att den är den teologiska delen och vi hoppas också att den tar upp det här problemet med värdet av kollekt.

BERTH LÖNDAHL:

Jag talar om kollekten som en del av det liturgiska handlandet, inte om andra gåvor som ges i andra sammanhang. Jag är kyrkoherde i en församling i Malmö. Jag har ganska många gudstjänstfirare varenda söndag och räknar upp mot hundra kommunikanter som det normala i vår församling. Ändå har vi inte mottagit en enda kollektgåva på annat sätt än de kontanter som har lagts i håven. Det säger väldigt enkelt att systemet inte fungerar utanför "tjugan" eller hundringen eller enkronan, och människor säger till mig, jag hade inga kontanter i börsen i dag, jag hade ingenting jag kunde lägga eller så hade man ett kort, därför att de där korten har man ju också. Det är även en insikt om min egen plånbok att jag efter snabbt räknande har fyra olika former av kontant- och kreditkort. Vi måste hitta en modell för att bevara kollekten i det liturgiska skeendet.

SIGVARD OLSSON:

Det är faktiskt så att det fungerar med pengar i nuvarande system, precis lika bra som det gjorde när jag själv var kyrkvärd. Vi tog upp pengar i kyrkan precis som motionären påpekade, och vi gick till banken med dem. Det var bara det att då lade vi dem i en servicebox och banken räknade. Idag lägger vi dem i insättningsautomaten istället och trycker in vårt eget centrala kollektkonto. Det går utmärkt.

BERTIL MURRAY:

När man läser utskottets avslagsmotivering kan åtminstone jag inte tycka annat än att den är ganska tunn. Är det verkligen några starka skäl som man framför till avslaget, och tror man verkligen att det här är en fråga som handbokskommittén, om det nu fanns en sådan vilket det väl inte gör, skulle kunna lösa. Jag kan inte förstå annat än att det här är en fråga som verkligen skulle behöva jobbas med och utredas.

SIGVARD OLSSON (REPLIK):

Bäste broder Bertil! Det är ju så här att handbokskommittén, om den nu inte ens fanns, sysslar ju inte med tekniska lösningar när det gäller betalningsautomater och liknande. Men faktum är som jag nyss påpekade att kontohanteringen fungerar precis som den alltid har gjort i alla tider. Man tar emot pengar men på ett annat vis i banksystemet. Så är det.

BERTIL MURRAY (REPLIK):

Men det är inte det som min invändning gäller. Jag tycker att det blir väldigt uppenbart, när man läser motionen, utskottets behandling och utskottets avslagsyrkande med motivering, att man nog hade kunnat reflektera ett varv till och nog hade man kunnat argumentera litet tyngre innan man föreslår avslag på motionen. Det är vad jag säger.